

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

ETIKA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2024./2025.

ETI.62.HR.R.K1.24

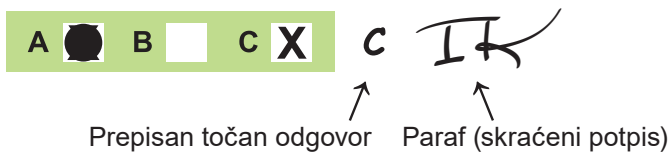

61189

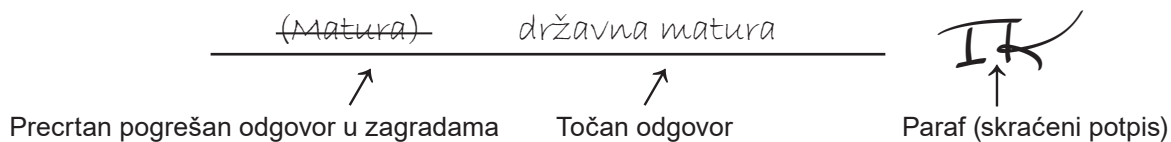
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici i na listu za čistopis:

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ETIKA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

E
T
I
1

List za odgovore

D-S062

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Šifra ocjenjivača: _____

ETI.62.HR.R.L1.02

61190

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

E
T
I
1

18.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
19.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
20.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
21.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
22.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
23.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
24.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐
25.	Popunjava
ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ETIKA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **1**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

E
T
I
2

PRAZAN LIST ☐

D-S062

1.

Pojmovi

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

5. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2.

Argumentacija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3.

Primjerenost
primjera

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Šifra ocjenjivača: _____

ETI.62.HR.R.E2.01

61191

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

E
T
I
2

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ETIKA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **2**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

E
T
I
2

PRAZAN LIST ☐

D-S062

1.

Pojmovi

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

5. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2.

Argumentacija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3.

Primjerenost
primjera

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Šifra ocjenjivača: _____

ETI.62.HR.R.F2.01

61192

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

E
T
I
2

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **150** minuta.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Esej napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Esej obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kad riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 18 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji je od navedenih pojmova nužan uvjet moralnoga djelovanja?

- A. sloboda volje
- B. etička naobrazba
- C. religijska pripadnost
- D. materijalna sigurnost

(1 bod)

2. Pozorno pročitajte iskaz.

Petra ne želi odati tajnu koju joj je povjerila poznanica jer ni sama ne bi željela da netko drugi odaje njezine tajne.

Koja je etička norma opisana u navedenome iskazu?

- A. račun ugode
- B. zlatno pravilo
- C. pravilo suosjećajnosti
- D. pravilo supsidijarnosti

(1 bod)

3. Kako se u etici naziva situacija moralne neodlučnosti koja nastaje zbog međusobno suprotstavljenih moralnih norma i vrijednosti?

- A. moralna dvojba
- B. moralna dužnost
- C. moralna nejednakost
- D. moralna odgovornost

(1 bod)

4. Koji je filozofsko-antropološki pojam pretpostavka ljudskoga kulturnog razvoja?

- A. otvorenost ljudske prirode
- B. savršenost ljudske prirode
- C. dovršenost ljudske prirode
- D. nadmoćnost ljudske prirode

(1 bod)

5. Kako se naziva stajalište prema kojemu se ništa ne događa slučajno, nego su sva zbivanja određena prethodnim uzrocima?

- A. aktivizam
- B. asketizam
- C. dogmatizam
- D. determinizam

(1 bod)

6. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu moralno djelovanje treba biti usmjereno na dobrobit drugih ljudi, a ne na vlastitu korist?

- A. altruizam
- B. anarhizam
- C. amoralizam
- D. antropocentrizam

(1 bod)

7. Koji od navedenih pojmova označava uvjerenje o moralnoj opravdanosti, valjanosti i prihvatljivosti političkoga poretka?

- A. legalnost
- B. legitimnost
- C. suverenost
- D. supsidijarnost

(1 bod)

8. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu se nasilje načelno odbacuje kao način rješavanja međuljudskih sukoba?

- A. pacifizam
- B. egalitarizam
- C. imperijalizam
- D. multikulturalizam

(1 bod)

9. Pozorno pročitajte tekst.

Poslodavac je odbio zaposliti osobu unatoč najboljim kvalifikacijama i ostvarenju najboljega rezultata na testiranju za posao. Razlog za odbijenicu bila je životna dob kandidata.

Kako se naziva vrsta diskriminacije opisana u navedenom tekstu?

- A. rodna
- B. izravna
- C. obrnuta
- D. pozitivna

(1 bod)

10. Pozorno pročitajte tekst.

Učenici i nastavnici Glazbene škole organizirali su niz glazbenih radionica u Domu za umirovljenike. Na svakoj su radionici s učenicima i nastavnicima zajedno muzicirali i korisnici Doma za umirovljenike koji su u velikome broju posjećivali radionice. Na završnoj je priredbi zbor, koji su činili polaznici radionica, izveo novu skladbu koja je nastala kao rezultat zajedničkoga rada na radionicama.

Kako se naziva vrijednost koja se promiče u navedenom tekstu?

- A. društvena jednakost
- B. socijalna pravednost
- C. profesionalna dužnost
- D. međugeneracijska solidarnost

(1 bod)

11. Koja od navedenih tvrdnja odgovara značenju pojma biotičkoga suvereniteta?

- A. Čovjek ne smije iskorištavati životinjske vrste, ali smije biljne vrste.
- B. Čovjek kao samosvjesno biće smije iskorištavati druga živa bića za vlastite potrebe.
- C. Čovjek nema pravo stvarati nove oblike života koji će narušavati samoodrživost ekosustava i autohtonih životnih zajednica.
- D. Čovjek smije komercijalno iskorištavati biološke materijale bez pristanka ljudi i pravedne naknade ljudima na čijemu se teritoriju materijali izvorno nalaze.

(1 bod)

12. Kako se naziva intelektualni, kulturni i filozofski pokret koji zagovara neograničenu uporabu novih tehnologija radi prevladavanja prirodnih ograničenja ljudskoga tijela i uma?

- A. alijenacija
- B. humanizam
- C. transhumanizam
- D. multikulturalizam

(1 bod)

13. Kako se naziva deklaracija usvojena 1993. godine u Chicagu kojom su predstavnici različitih religija i duhovnih pokreta predstavili skup zajedničkih vrijednosti i moralnih pravila?

- A. *Deklaracija o svjetskom etosu*
- B. *Deklaracija o ljudskim pravima*
- C. *Deklaracija o načelima tolerancije*
- D. *Deklaracija o pravima čovjeka i građanina*

(1 bod)

14. Koja je od navedenih tvrdnja sukladna etičkim načelima Immanuela Kanta?

- A. Spreman sam razvrstavati otpad ako ću od toga imati financijske koristi.
- B. Spreman sam razvrstavati otpad ako se uvjerim da to čine i drugi ljudi.
- C. Spreman sam razvrstavati otpad jer sam uvjeren da bi svaki razuman čovjek to trebao činiti.
- D. Spreman sam razvrstavati otpad jer će mi to priskrbiti ugled u susjedstvu.

(1 bod)

15. Kako je Immanuel Kant nazvao etičke teorije prema kojima je ljudski um jedino izvoriste moralnih načela?

- A. autonomne etike
- B. hedonističke etike
- C. heteronomne etike
- D. perfekcionista etike

(1 bod)

16. Pozorno pročitajte iskaz.

Anica je redovita davateljica krvi jer smatra da je to njezina moralna dužnost.

Koje je etičko stajalište uporište za djelovanje opisano u navedenom iskazu?

- A. deontološko
- B. utilitarističko
- C. intuicionističko
- D. perfekcionista

(1 bod)

17. Kako se naziva etička teorija prema kojoj su posljedice djelovanja presudni kriterij za vrednovanje ispravnosti moralnoga djelovanja?

- A. hedonizam
- B. emotivizam
- C. eudajmonizam
- D. konzekvencijalizam

(1 bod)

II. Zadaci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom

(riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

18. Kako se naziva subjektivna moralna svijest kojom čovjek prosuđuje i vrednuje ispravnost ili neispravnost vlastitoga djelovanja te shodno tomu osjeća grizodušje ili ponos?

(1 bod)

19. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu moralne vrijednosti i načela presudno ovise o posebnim i različitim kulturama pa se zbog toga niječe univerzalni kriterij moralnoga prosuđivanja?

(1 bod)

20. Kako se u etici nazivaju situacije u kojima ispunjavanje jedne moralne dužnosti nužno podrazumijeva zapostavljanje druge, podjednako obvezujuće moralne dužnosti?

(1 bod)

21. Kako se u poslovnoj etici naziva zlouporaba službenoga položaja u korist rođaka ili prijatelja, a na štetu drugih, kompetentnijih ljudi?

(1 bod)

Etika

- 22.** Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu je, suprotno antropocentrizmu, svako živo biće vrijedno po sebi i stoga zahtijeva našu moralnu obzirnost?

(1 bod)

- 23.** Kako se naziva etička vrednota dragovoljne, nesebične i uzajamne pomoći potrebitim ljudima koja se očituje u međusobnoj ljudskoj povezanosti i podršci?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

24. Ukratko objasnite Aristotelovo određenje etičkih vrlina.

(1 bod)

25. Ukratko objasnite razliku između zakona i morala.

(1 bod)

IV. Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Odgoj i kultura**

Život je, naravno, moguć i bez odgoja. No tako je moguć samo primitivan život koji je upravljan urođenim životnim programom bez smisla i bez potrebe za individualnim učenjem. Rod primitivnih bića „uči” i „pamti” prenoseći životno važne genetske informacije s „roditelja” na „djecu”, ali ne i na ostale žive članove roda. Što je život primitivniji to mu je manje potreban odgoj, pa se primitivnost nekog bića u bitnome prepoznaje i u (ne)razvijenosti njegove potrebe za odgojem.

Čovjeku je odgoj, naravno, potreban. Bez odgoja on ne samo da ne bi bio čovjekom, već ni preživjeti ne bi mogao. Stoga je za njega odgoj uvjet života, a napose onog života po kojemu se on prepoznaje čovjekom. Ali ljudski život nije bilo kakav život. To je kulturni život. To je život kulturnog bića koje povijesno opstoji samo kultivacijom vlastita života. Odgoj i jest upravo kultura (...).

No kultura nije tek puko obrađivanje ili samoobrađivanje ljudski raspoloživog (odgojivog, kulturabilnog) bića, nego je ona, što je bitno, djelatnost utemeljena u brizi, skrbi i poštovanju za svoj predmet, tj. za ono ljudski raspoloživo koje se njeguje i čijem se ljudski mogućem razvoju teži.

Kao kulturno biće, tj. kao biće čija je istinska priroda kultura, čovjek se, za razliku od životinje, ne rađa u svojoj prirodosti, već u ljudski neprirodnoj primitivnosti koja je samo raspoloživa i otvorena za kulturno i ljudsko (dakle odgojiva i kulturabilna), što će se odgojem eventualno tek ozbiljiti.

Drugim riječima, čovjekova je ljudskost utemeljena u odgoju. Kultura je naime povijesno ozbiljenje i plod čovjekovih stvaralačkih mogućnosti, pa samo u očuvanju i razvoju tih mogućnosti živi i kultura sama. Drugim riječima, istinsko posredovanje kulture moguće je tek odgojem koji njeguje i razvija čovjekove stvaralačke mogućnosti, osposobljavajući ga ne samo za potrošača i prenositelja kulturnih stečevina (u najboljem slučaju „kulturnog radnika”), nego prije svega za stvaratelja kulture.

Odgoj koji nije i odgoj za stvaralaštvo (a on to ne može biti drukčije nego kao stvaralački odgoj) proturječi svome pojmu, te i ne zasluhuje da ga se tako zove. Ako je odgoj, dakle, moguć samo kao sudjelovanje u slobodi, onda se odgoj zbiva tamo i jedino se tamo može zbivati gdje se poštuje i razvija osobnost onih koji u odgoju sudjeluju, tj. koji međusobno odgojno djeluju. To upravo znači da je odgoj djelovanje utemeljeno u poštovanju drugog kao drukčijeg, samosvojnog, autonomnog, slobodnog bića. To nadalje znači da je odgoj u biti uvijek odgoj za pluralizam vrijednosti, pretpostavki, vjerovanja, mišljenja, odnosno načine života koje ljudi razvijaju kao svoje i u kojima se očituje njihova osobnost. Ali kao sudjelovanje u slobodi to poštovanje mora biti uzajamno. Odgajati dakle znači razvijati drugoga kao drukčijega, koji drži do svoje osobnosti, ali koji isto tako drži i do osobnosti drugih ljudi. I to ne samo zato što misli da pravo na vlastitu osobnost mora platiti pravom drugima da budu drukčiji, nego zato što je svjestan da je osobnost u biti moguća tek

s različitošću ljudi koji se u svojoj različitosti ipak međusobno uvažavaju i komuniciraju otvarajući kroz tu komunikaciju, baš svojom posebnošću, drugima nove mogućnosti osobnog razvitka. Drugim riječima, odgoj se istinski, a ne tek prividno, uvijek zbiva kao odgoj za pluralizam, ali i kao pluralizam u odgoju. Taj se pluralizam, kao i istinski odgoj uostalom, od strane raznih društvenih činilaca, može poticati ili suzbijati, ovisno o karakteru ukupnih društvenih odnosa, pa ono što se u jednom društvu zbiva s odgojem najneposrednije ukazuje upravo na karakter tih odnosa, odnosno na karakter vlasti u tom društvu.

Pluralizam u odgoju zahtjev je dakle koji proizlazi iz sâme biti odgoja i iz biti demokracije na povijesno dosegnutoj razini. To znači da se ne samo pravo na različitost, nego i stvaranje konkretnih mogućnosti različitog djelovanja postavlja kao odgojni zahtjev svakom društvu koje sebe smatra demokratskim. To podrazumijeva ne samo pravo i mogućnost stvaralačkog djelovanja pojedinca koji se bave odgojem, nego i pravo i mogućnost njihovog različitog institucionalnog povezivanja, tj. pluralizam odgojnih ustanova, posebno škola.

Milan Polić, *K filozofiji odgoja*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove:

- potreba za odgojem
- odgoj kao kultivacija
- čovjek kao biće kulture
- odgoj za pluralizam vrijednosti
- pluralizam u odgoju.

1. Objasnite zbog čega je prema autoru teksta čovjekova ljudskost utemeljena u odgoju.
2. Objasnite kako su prema autoru teksta povezani odgoj i kultura.
3. Objasnite zbog čega autor teksta smatra da je odgoj utemeljen u pluralizmu vrijednosti.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. uloge obrazovanja u ostvarenju ideala odgoja i čovjeka kao bića kulture
2. odgoja u demokratskim društvima uz pomoć institucija koje njeguju pluralizam vrijednosti.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Prazna stranica